

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3014/2017. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.P.52.683/2014/3. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.459/2014/5. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.21.899/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, kérve a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.P.52.683/2014/3. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.459/2014/5. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.III.21.899/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleményük szerint ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az V. cikkével, a XIII. cikk (2) bekezdésével, a XV. cikkével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, valamint a 28. cikkével.
- [2] 2. Az ítéleti tényállások szerint az I. rendű alperes önkormányzat 2000-ben építtette meg Budapesten a Méta utcai felüljárót az M5 autópálya mellett, a későbbiekben felépítendő kereskedelmi-ipari parkba való átjutás biztosítása érdekében. Az indítványozók (a perben felperesek) a keresetükben a felüljáró építésével összefüggő kárai megtérítésére kérték az alperesek kötelezését. Az elsőfokú bíróság 13.P.94.980/2009/60. számú ítéletét a másodfokú bíróság az 56.Pf.631.945/2012/4. számú végzésében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Az újabb eljárásban felperesek jogfenntartással vagyoni kártérítés megfizetésére kérték az alperesek kötelezését. A Pesti Központi Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság a 26.P.52.683/2014/3. számú ítéletében a kereseteknek túlnyomórészt helyt adott. A felperesek és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 56.Pf.639.459/2014/5. számú ítéletével az elsőfokú ítélet részben megváltoztatta. A jogerős ítélet ellen a felperesek és az I. rendű alperes terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a jogerős ítéletet a Pfv.III.21.899/2015/8. számú ítéletével hatályában fenntartotta.
- [3] 3. Az indítványozók a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.P.52.683/2014/3. számú ítéletével, a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.459/2014/5. számú ítéletével, valamint a Kúria Pfv.III.21.899/2015/8. számú ítéletével szemben alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Abtv. 27. §-a szerint, kérve az ítéletek megsemmisítését.
- [4] 4. Az indítványozók az ítéletekkel megsérteni állított jogaiként megjelölték az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az V. cikket, a XIII. cikk (2) bekezdését, a XV. cikket, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikket. Az indítványozók az Alkotmánybíróság felhívására érvelésüket kiegészítették. Indokolásuk szerint az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében foglalt azonnali és teljes kártalanítás elve azért sérült, mert a bírósági döntések megsértették az értékazonosság elvét, mivel a tulajdon korlátozásának a környezetszennyezettség mértékéhez képest az ingatlanforgalmi szakértő által megállapított ellenértéke helyett annak csupán csak egy részét állapították meg. Így az ingatlanhasználat korlátozásának mértékéhez képest történő kompenzáció az „egyenértékesség elve” (*sic!*) alapján sérült. A bírósági döntések így alkotmányos indok nélkül korlátozták a tulajdonosokat alkotmányos jogaik gyakorlásában, azaz az azonnali és teljes kártalanításhoz való jutásukat megakadályozták. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése azért sérült, mert a bíróságok nem tettek eleget indokolási kötelezettségüknek, nem adták alkotmányos magyarázatát annak, hogy miért hagyták figyelmen kívül az irányadó jogszabályok rendelkezéseit. Indítványozók szerint a bíróságok megsértették „az Alaptörvény B) cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog” (*sic!*) és a jogszabályok visszaható hatályú alkalmazásának tilalmát, illetve a XV. cikkben foglalt diszkrimináció tilalmát, amikor az indítványozók ügyére alkalmazták a Pp. 247. § (1) bekezdésének jelenleg hatályos változatát, amelyet csak a 2011. március 1. után indult ügyekben kell alkalmazni. Ezáltal az indítványozók szerint a bíróság egy utólagosan hatályba lépő módosulást önkényesen jogszabályi kötelezettség nélkül alkalmazott, amikor a Pp. módosítását megelőző időben indult ügyekben a fellebbezési eljárásban történt kereset összegszerű felemelését elutasította. Az Alaptörvény V. cikkével összefüggésben az

indítványozók az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált tulajdonhoz való jogra vonatkozó alkotmánybírói határozatokra – különösen a 3009/2012. (VI. 21.) AB határozatra – hivatkoztak. Ezzel összefüggésben lényegében azt kifogásolták, hogy a közúti járműforgalom megemelkedése, a nagyobb forgalomhoz köthető és a korábbiakhoz viszonyított súlyos környezetterhelés „alkotmányellenesen támadta a tulajdonjogot”, a bíróság a tulajdonelvonás teljes kompenzációját döntésében nem biztosította, az ingatlan értékcsökkenésben kifejezett használhatósága olyan mértékben csökkent, amely azt szinte eladhatatlanná teszi. A XIII. cikk (2) bekezdése szerintük azáltal sérült, hogy „alkotmányos indok nélkül korlátozták a tulajdonosokat alkotmányos jogaik gyakorlásában, azaz az arányos azonnali és teljes kártalanításhoz való jutás megakadályozása tekintetében.” A XV. cikkel összefüggésben – indítvány-kiegészítésükben – arra hivatkoztak, hogy „jelen esetben nem a diszkrimináció tilalmának általános szabályát, hanem a XV. cikk (4) és (5) bekezdésében biztosított esélyegyenlőség és a nőket védő külön intézkedésekre vonatkozó szabályát kell alkalmazni.”

- [5] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [6] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [7] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozók értékelhető alkotmányjogi érvelést nem adtak elő és a bírói döntés érdemével kapcsolatosan sem jelöltek meg olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne figyelembe venni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az indítványozók (mint felperesek) számára kedvezőtlen bírósági döntések – elsősorban a kártérítés összegszerűségével kapcsolatos – megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáját tartalmazza.
- [9] A vélt jogszabálysértésekre irányuló aggályok valójában a bizonyítékok bírói mérlegelésével és szakjogi ténymegállapításaival, a vonatkozó jogszabályok értelmezésével összefüggésben merültek fel, tehát tartalmilag a bírói döntések irányának, a bizonyítékok bírói értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányulnak, amelyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [10] Az alapul fekvő ügyben a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és az irányadó jogszabályok alapján a következtetések levonása, valamint a kárfelelősség telepítése a rendes bíróságok feladata, és mindezek önmagukban alkotmányossági kérdést nem vetnek fel {3222/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [27]; 3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [11] „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság mindezeket túl megjegyzi, hogy az indítványozóknak a visszaható hatályú jogalkalmazásra történő hivatkozása tényszerűen sem állja meg a helyét, ti. mind a Fővárosi Törvényszék, mind a Kúria a Pp. 247. § (1) bekezdés *b*) pontjának a keresetlevél benyújtásakor (2006. január 16-án) hatályos állapotát vették figyelembe és ez alapján a felperesek keresetváltogatását „megengedett keresetváltogatásnak” minősítették, így azt érdemben vizsgálták. A felemelt keresetet a másodfokú bíróság nem azért utasította el, mert az időközben hatályba lépett módosítást a felperesek – hatálybalépést megelőzően indult – ügyében alkalmazta volna, hanem azért, mert azt a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tartotta bizonyítottnak (lásd a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.639.459/2014/5. számú ítéletének 6. oldalát, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv. III.21.899/2015/8. számú ítéletének 6. oldalát).
- [12] Az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben pedig az indítványozók egyszerre hivatkoztak a tulajdonhoz való joguk (1) bekezdés szerinti korlátozására és a tulajdonjoguk (2) bekezdés szerinti elvonására is, holott ügyükben kisajátításra nem került sor. Az indítványozók emellett még több olyan alaptörvényi rendelkezést is megjelöltek – így az V. cikket vagy XV. cikk (4)–(5) bekezdéseit –, amelyek az ügygel semmilyen összefüggésbe nem hozhatóak. Az indítványozók tehát formálisan ugyan eleget tettek indokolási kötelezettségüknek, tartalmilag azon-

ban nem kötötték össze a hivatkozott alaptörvényi rendelkezéseket, az idézett alkotmánybírósági határozatokban kifejtett indokolást és a támadott bírói döntéseket. Az Alaptörvény V. cikkére vonatkozó indokolásuk pedig még formálisan sem az V. cikkre, hanem a XIII. cikk (1) bekezdésére vonatkozott (lásd: indítvány-kiegészítés 3. oldal).

- [13] Az alkotmányjogi panaszban előadott indokolás hiányát az Alkotmánybíróság az indítványozók által is hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]), amiből az következik, hogy a jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]; 3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az indítványozók által előadott érvek alapján azonban az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozóknak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozók nem értenek egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}
- [14] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasszal támadott ítéletekkel összefüggésben nem merült fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2017. január 31.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1388/2016.

